

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11180524
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

09 Aralık 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN M.SATUK BUĞRA KAVUNCU'NUN
TBMM 7/18011 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Dünya'da yaşanan iklim değişiminin ve kuraklığın, canlı ve cansız her varlığın hayatı üzerinde, etkisi bulunmaktadır, insanların bu duruma karşın gerekli tedbirleri almamaları, meydana gelecek değişikliklerin daha ciddi ve tehlikeli bir boyut kazanmasına neden olmaktadır. Yaşanan bu değişikliklere bağlı olarak zamanla Türkiye'deki doğal güzellikler de olumsuz etkilenmiş ve 1964'ten bu yana, ülkemizde bulunan 240 gölden 186'sı kurumıştır. Geri kalan göller de aşırı kirlilik ve kuraklık içerisinde bulunmaktadır. Ülkemizdeki göller, sahip oldukları su seviyeleri, yüzey alanları, oksijensizlik, kirlilik vb. birçok sorunla karşı karşıyadırlar. Türkiye'de içme ve kullanma suyunun, tarım ve sanayide kullanılan suyun tedariki için kullanılan kaynaklardan biri olması hasebiyle, göllerin korunmasına gereken özenin gösterilmesi gerekmektedir.

Türk Tabiatını Koruma Derneği tarafından yapılan değerlendirmelere göre Anadolu'da şu an iyi sayılabilecek bir göl dahi bulunmamaktadır. Göllerin bu durumundan kaynaklı olarak biyoçeşitlilik de olumsuz etkilenmektedir. Göllerdeki çamurlar ve kimyasal atıkların varlığı kirliliği önü alınamaz bir düzeye ulaştırmaktadır. Kirliliğe bağlı, balık popülasyonu giderek azalması göllerde makro ve mikro bitki artışına sebebiyet vermiştir. Bunun yanı sıra istilacı bazı türlerin göl havzasına göç etmeleri de göllerin kuruma sürecini hızlandırmaktadır.

Tarımsal sulamanın bilinçsiz ve aşırı bir şekilde yapılması da göllerin bu hale gelmesinde etkili olmaktadır. Tarımsal sulamanın bu şekilde yapılması göllerdeki su seviyesinin azalmasına sebebiyet vermekte, besinlerin ve kirleticilerin seviyesi azalan su içinde bulunmaları kirliliği arttırmaktadır. Bazı doğal göllerden içme ve kullanma haricinde sanayi ve tarım için su çekimi yapılması göller üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Bu duruma ilişkin;

- 1) 1964'ten bu yana kuruyan 186 göle ilişkin bakanlığınızca yürütülen bir çalışma var mıdır? Varsa ne yapılmaktadır?
- 2) Aşırı kirlilik ve kuraklık içinde bulunan göllerin korunması için İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında öngörülen eylemler şu an hangi aşamada?
- 3) Bazı doğal göllerden içme ve kullanma haricinde su çekimi yapılmasının, göllere verdiği zararın bertaraf edilmesi için İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nda atılması öngörülen adımlar şu an hangi aşamada?
- 4) İçme ve kullanma suyu dışında tarım ve sanayi alanlarında kullanılmak üzere göllerden su çekilmesinin önüne geçmek için neler yapılması planlanmaktadır?

CEVAPLAR

1,2) 40 Strateji 129 eylemden oluşan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı İklim Değişikliği Başkanlığımızca yayımlanmıştır. Eylem Planı İzleme sistemi için kurum ve kuruluşlardan sorumlu kişiler belirlenmiş olup çeşitli eğitimler ile ilgili eylemlerin oluşturulmuş olan izleme sistemine girilmesi beklenmektedir.

SUY 4 kodlu İklim değişikliğinin su kaynakları, göller, sulak alanlar ve kıyılara etkilerinin tespit edilmesi eyleminden Tarım Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü sorumludur. İlgili Eylem Planında havza düzeyinde yerüstü ve yeraltı sularının miktar ve kalitesi ile sektörel su tüketimlerinin belirlenerek envanter oluşturulması da hedeflenmektedir.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğünce Ülkemizde tüm sektörlerde su verimliliğinin yaygınlaştırılması maksadıyla ileriye dönük hedeflerin ve stratejilerin belirlendiği “Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı” hazırlanmıştır.

3) “İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı İzleme Sistemi” için kurum ve kuruluşlardan sorumlu kişiler belirlenmiş ve çeşitli eğitimler verilmiştir. İlgili eylemlerin oluşturulmuş olan izleme sistemine girilmesi beklenmektedir.

SUY1 kodlu Havza ölçekli yönetim planlarının hazırlanması, mevcut yönetim planları kapsamındaki önlem, tedbir ve eylemlerin uygulanması ve takibi eyleminden Tarım Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü, Havza Yönetimi Merkez Kurulu sorumludur.

Bazı doğal göllerden içme-kullanma haricinde, sanayi ve tarımsal sulama kapsamında su çekimi yapılmakta bu da göller üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda ekosistemin ihtiyacı olan suyun temini ve gerekli su kalitesinin sağlanması önem taşımaktadır.

İlgili Genel Müdürlüklerin hedefleri arasında;

- a) Su kaynaklarının ve sucul ekosistemlerin korunması kapsamında kırılgan sucul ekosistemlerin iklim değişikliği bağlamında su kalitesi ve su seviyelerinin izlenmesi;
- b) Sektörel amaçlı su çekimleri yapılan göllerin ve doğal göllerin ekosistem özelliklerinin korunması amacıyla su bilançolarının belirlenmesi;
- c) “Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği” kapsamında Yönetim Planlarının hazırlanması, mevcut bulunan Yönetim Planı hükümlerinin uygulanması ve izlenmesi; bozulmuş sulak alanların tekrar doğaya kazandırılması; yapay göl, gölet ve yapay sulak alan oluşturularak havzaların su tutma kapasitelerin artırılması;

bulunmaktadır.

4) Türkiye, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) raporlarında iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı kırılgan bölgelerden biri olarak tanımlanan Akdeniz Havzası'nda yer almaktadır. Bu kırılganlığın farkında olan Ülkemiz; İklim değişikliği ile etkin mücadele edilebilmek için kararlılığını ve çabasını ortaya koymaktadır. "2053 Net Sıfır Emisyon" hedefimiz doğrultusunda hızla aksiyon alınarak 29 Ekim 2021 tarihinde İklim Değişikliği Başkanlığımız kurulmuştur. Oldukça geniş katılımı ile İklim Şurası 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. Akabinde 2023 yılında Ulusal Katkı Beyanımız güncellenmiştir.

Ulusal Katkı Beyanımızın uygulama aracı olarak ilgili kurum ve kuruluşların katkılarıyla İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 (İDASEP) ile İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 (İDUSEP) hazırlanmıştır. Türkiye'nin 2053 vizyonunu ortaya koyan Uzun Dönemli İklim Stratejisi hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır.

İçme ve kullanma suyu dışında tarım ve sanayi alanlarında kullanılmak üzere göllerden su çekilmesinin önüne geçmek için alternatif su kaynaklarının kullanımına bahsi geçen politika belgelerinde yer verilmiştir. Bu belgelerde su tasarrufuna, atık suyun geri kazanımına ve yeniden kullanımına ilişkin eylemler yer almaktadır.